

عنوان مقاله:

احترام به حق مالکیت در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

محل انتشار:

فصلنامه تحقیقات حقوقی، دوره 20، شماره 79 (سال: 1396)

تعداد صفحات اصل مقاله: 24

نویسندگان:

منصور امینی - دانشیار حقوق خصوصی دانشکده حقوق دانشگاه شهید بهشتی

سید صادق کاشانی - دانشجوی دکتری حقوق خصوصی دانشکده حقوق دانشگاه شهید بهشتی.

خلاصه مقاله:

حق مالکیت از حقوق بنیادین انسان بوده که در دو سده اخیر در قوانین اساسی مورد توجه قرار گرفته است. بررسی قانون اساسی حدود ۳۵ کشور نشان می دهد که در همه آنها یک، دو یا سه اصل به موضوع احترام به مالکیت اختصاص یافته است؛ «اصل احترام مطلق به حق مالکیت»، «اصل سلب مالکیت تنها برای منافع عمومی با پرداخت بهای عادلانه» و «اصل ممنوعیت مصادره اموال به عنوان مجازات». در قانون اساسی ج.ا.ا. نیز در اصول ۴۷ و ۲۲ احترام به حق مالکیت مورد تضمین قرار گرفته است. این دو اصل با عبارات مختلف بیان «اصل احترام مطلق به حق مالکیت» هستند. قید انتهای اصل ۲۲ «مگر به حکم قانون» دوگونه قابل تفسیر است؛ بنابر تفسیر اول این استثناء محدود به موازین شرعی و بنابر تفسیر دوم محدود به سلب مالکیت برای منافع عمومی پس از پرداخت بهای عادلانه است. اگرچه بنا بر هر یک از این دو تفسیر احترام به حق مالکیت در حقوق ایران محفوظ است ولی تجربه چندین دهه اجرای قانون اساسی، اصلاح آن و اضافه شدن اصول مربوط به منع مصادره و منحصر شدن استثنای سلب مالکیت به تامین منافع عمومی بعد از پرداخت بهای عادلانه را گریزناپذیر ساخته است.

کلمات کلیدی:

حق مالکیت، قانون اساسی، اصول ۴۷ و ۲۲، مصادره، سلب مالکیت برای منافع عمومی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1300626>

